

Opłacalność świń

– uwarunkowania światowe

W globalnym świecie problemy producentów świń w Polsce spletają się z problemami producentów europejskich, ale też chińskich czy amerykańskich.

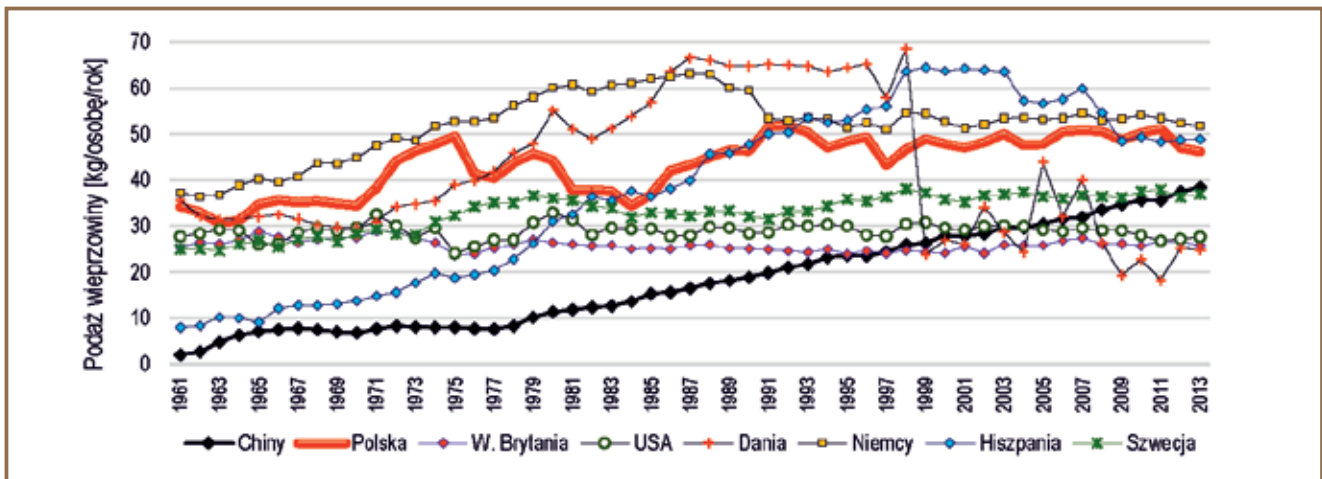
Czołowymi światowymi producentami świń są Chiny, USA, Niemcy, Hiszpania oraz Wietnam i Brazylia. Chiny, ze średnią z ostatnich pięciu lat roczną produkcją ponad 55 mln ton i pogłowiem ponad 460 mln sztuk, deklasują pozostałe kraje. Spadek pogłowia w ostatnich latach oraz wykryte ogniska ASF przy stabilnym wysokim spożyciu mogą wskazywać na narastanie konieczności importu wieprzowiny przez Chiny. Polska zajmuje wysokie 10 miejsce (tab.). Wzrost podaży wieprzowiny w Chinach w latach 1961–2013 z 2–3 kg do 37 kg na osobę rocznie, przy uwzględnieniu blisko 1,4 mld ludności kraju, podkreśla wagę tych zmian (rys. 1).

Tabela. Światowa czołówka w produkcji i pogłowiu świń w latach 2013–2017

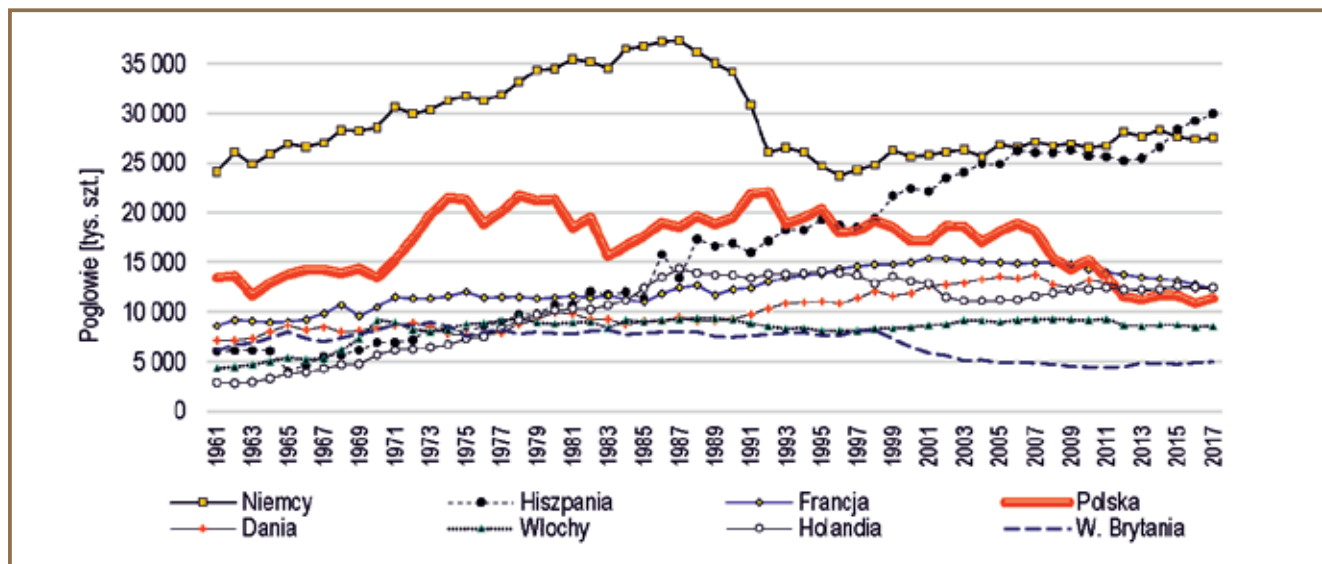
Lp.	Kraj	Produkcja wieprzowiny [tys. ton]				Pogłowcie [tys. szt.]			
		2015	2016	2017	średnia 2013–2017	2015	2016	2017	średnia 2013–2017
1	Chiny	56 454	54 255	54 518	55 374	465 827	451 125	435 037	460 405
2	USA	11 121	11 320	11 611	10 989	68 919	71 545	73 415	69 286
3	Niemcy	5 570	5 590	5 506	5 540	27 652	27 376	27 578	27 727
4	Hiszpania	3 855	4 181	4 299	3 864	28 367	29 232	29 971	27 927
5	Wietnam	3 492	3 665	3 733	3 494	27 751	29 075	27 407	27 452
6	Brazylia	3 431	3 711	3 825	3 455	39 795	39 893	41 099	39 092
7	Rosja	3 099	3 368	3 530	3 157	19 546	21 507	22 028	20 196
8	Francja	2 148	2 185	2 136	2 144	13 162	12 709	12 301	12 999
9	Kanada	2 064	2 086	2 142	2 047	13 630	13 935	14 250	13 566
10	Polska	1 976	2 009	2 048	1 935	11 640	10 865	11 353	11 349
11	Filipiny	1 776	1 863	1 837	1 770	12 000	12 479	12 428	12 110
12	Dania	1 601	1 579	1 532	1 579	12 538	12 383	12 308	12 327
13	Włochy	1 491	1 544	1 467	1 497	8 675	8 478	8 571	8 592
14	Holandia	1 456	1 453	1 456	1 409	12 603	12 479	12 409	12 388
15	Meksyk	1 323	1 376	1 442	1 343	16 364	16 753	17 210	16 526
16	Japonia	1 254	1 279	1 272	1 276	9 408	9 313	9 346	9 458
17	Korea	1 217	1 266	1 280	1 243	10 187	10 367	11 273	10 366
18	Belgia	1 124	1 061	1 045	1 096	6 364	6 177	6 108	6 318
19	Tajlandia	941	921	902	936	7 671	7 915	7 872	7 731
20	W. Brytania	900	919	901	883	4 739	4 866	4 969	4 855

Źródło: oblicz. własne na podst. FAOSTAT: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/QA>, dostęp 03.02.2019 r.

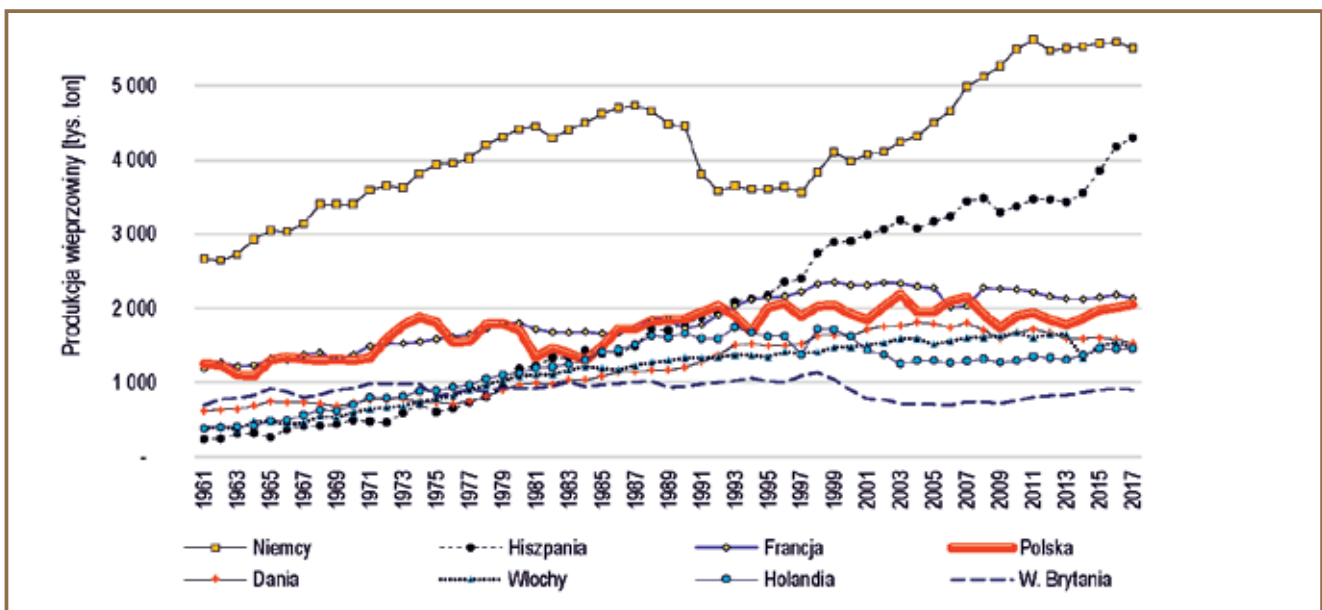
Rys. 1. Podaż wieprzowiny w wybranych krajach świata w latach 1961–2013

Źródło: oblicz. własne na podst. FAOSTAT: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/QA>, odczyt 03.03.2019 r.

Rys. 2. Pogłowie świń w czołowych krajach UE w latach 1961–2017

Źródło: oblicz. własne na podst. FAOSTAT: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/QA>, odczyt 03.02.2019 r.

Rys. 3. Produkcja wieprzowiny w czołowych krajach UE w latach 1961–2017

Źródło: oblicz. własne na podst. FAOSTAT: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/QA>, odczyt 03.02.2019 r.

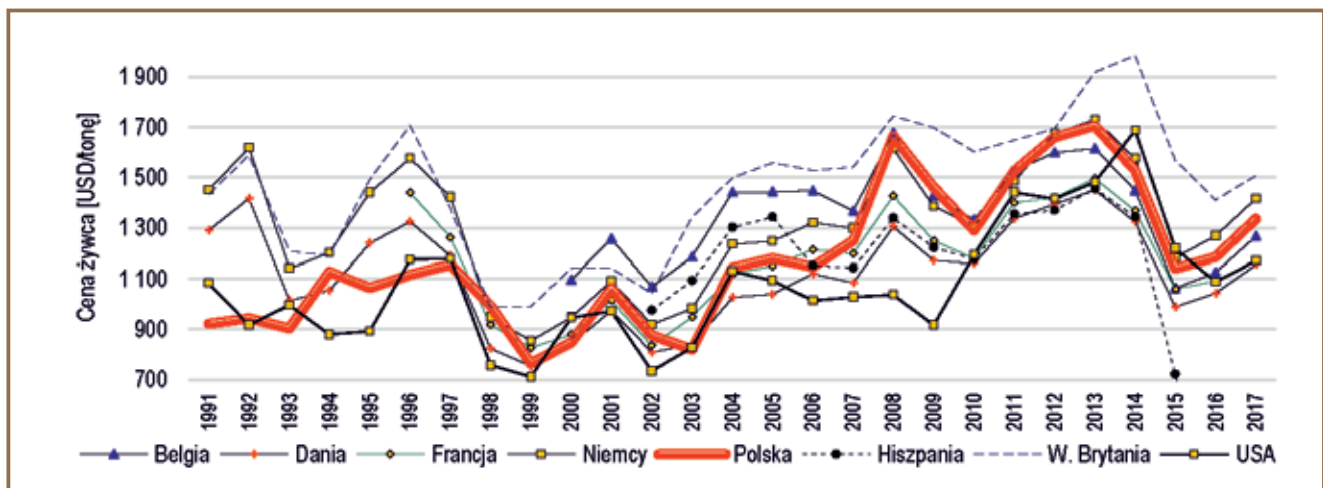
Pogłowie świń w Polsce od lat 90. ubiegłego wieku spada, natomiast produkcja przy pewnych wahaniami wykazuje trend wzrostowy. Warto zwrócić uwagę na znaczącą korektę pogłowia u czołowego producenta europejskiego – w Niemczech pod koniec lat 80. utrzymywano ponad 37 mln świń, po czym nastąpił spadek do poziomu około 27–28 mln szt. i stan ten z nieznacznymi wahaniami utrzymuje się. Pomimo tak znacznego zmniejszenia pogłowia, produkcja została odbudowana, a następnie znacząco wzrosła i osiągnęła poziom około 5,5 mln ton wieprzowiny rocznie. Obserwujemy zatem specjalizację w produkcji materiału do chowu i w tuczu, przy czym zjawisko przenosi się z poziomu pojedynczych gospodarstw na poziom regionów, czy nawet krajów (rys. 2, rys. 3).

Ceny żywca wieprzowego w Polsce od kilku dekad rosną i są na poziomie cen w Belgii, Danii, Niemczech, Hiszpanii czy USA. Niestety, obserwujemy synchronizację cykli świńskich i rynków wieprzowiny, co skutkuje coraz głębszymi wahaniami. Relatywnie wysokie ceny utrzymują się w Wielkiej Brytanii, która nie jest samowystarczalna żywnościowo. W naszym regionie żywa jest pamięć produkcji bekonów w okolicy Janowca Wielkopolskiego czy Nakła, z powodzeniem eksportowanych na rynki brytyjskie. Brexit może być utrudnieniem dla polskich eksporterów drobiu i wieprzowiny, a ułatwieniem dla amerykańskich (rys. 4).

Roczne spożycie wieprzowiny w Polsce utrzymuje się na poziomie około 40 kg/osobę, pomimo dynamicznego wzrostu spożycia drobiu (rys. 5).

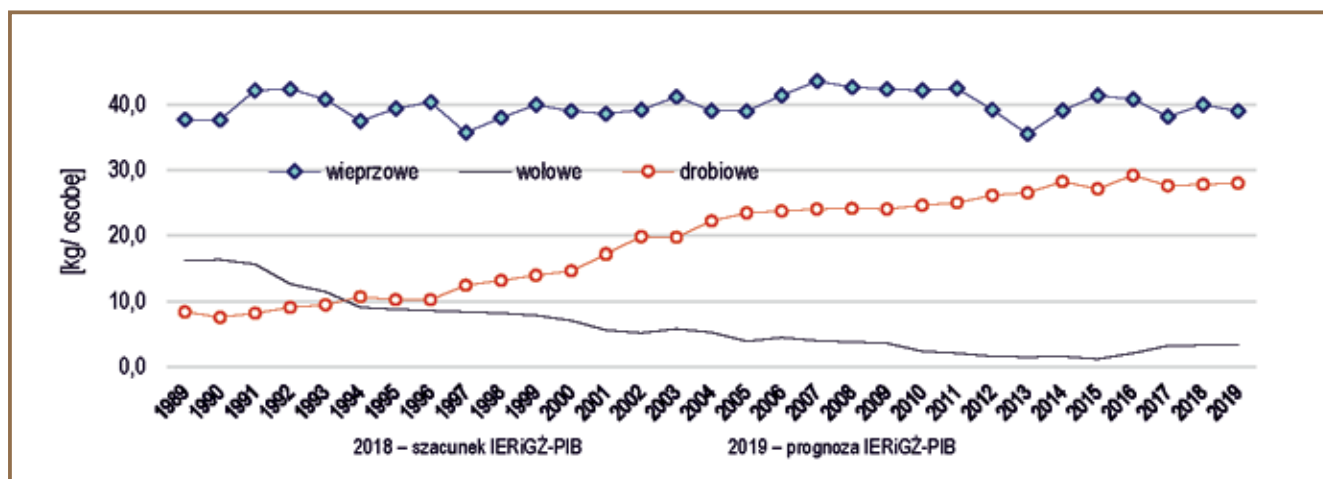
Sektor drobiowy dobrze wykorzystał akcesję Polski do UE, czego dowodem jest dynamicznie rosnący eksport, przy niewielkim imporcie (rys. 6). Odwrotna sytuacja ma miejsce w sektorze świń. Znamienny jest też gwałtownie rosnący import żywych zwierząt do chowu (przede wszystkim prosiąt i warchlaków), a jest to efekt preferencji zakupowych samych rolników, co może świadczyć o narastaniu zapóźnienia krajowych ośrodków hodowlano-reprodukcyjnych oraz ich słabości kapitałowej i logistycznej (rys. 7).

W Europie silnymi ośrodkami hodowlano-reprodukcyjnymi, o dużych możliwościach kapitałowych i logistycznych realizacji dostaw materiału do chowu, charakteryzują się Holandia i Dania. Importerami netto są Niemcy i Polska. Specjalizacja krajów w reprodukcji materiału do chowu

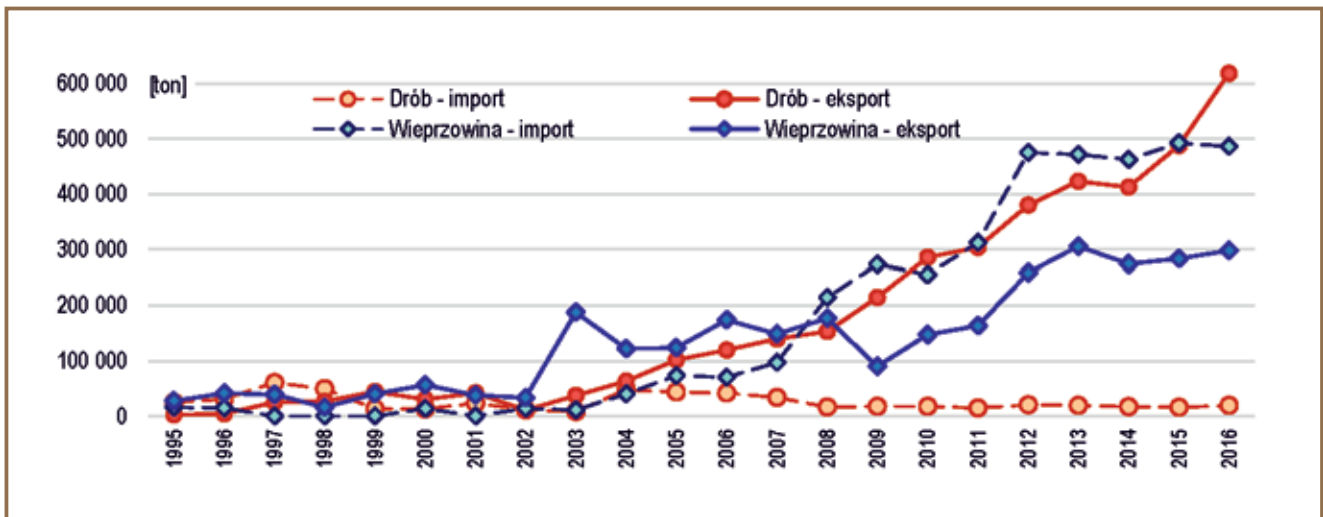
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego w dolarach amerykańskich za tonę w wybranych krajach w latach 1991–2017

Źródło: oblicz. własne na podst. FAOSTAT: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/QA>, odczyt 03.02.2019 r.

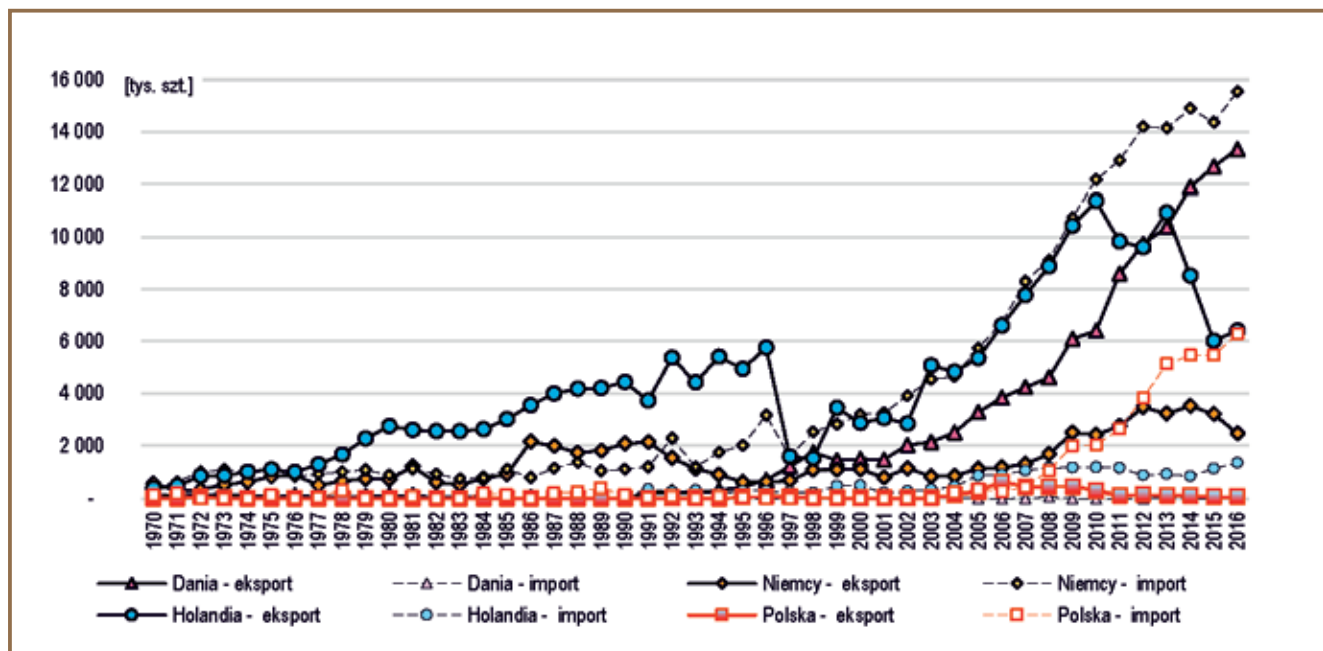

Rys. 5. Bilansowe roczne spożycie mięsa w Polsce w latach 1989–2019

Źródło: oblicz. własne na podst.: Analizy Rynkowe. Rynek mięsa nr 55, IERiGŻ-PIB, Warszawa 2018, s. 59.

Rys. 6. Polska wymiana handlowa mięsem drobiowym i wieprzowiną w latach 1995–2016
 Źródło: oblicz. własne na podst. FAOSTAT: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/QA>, odczyt 03.02.2019 r.

Rys. 7. Wymiana handlowa żywymi zwierzętami w sektorze trzody chlewnej w latach 1970–2016
 Źródło: oblicz. własne na podst. FAOSTAT: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/QA>, odczyt 03.02.2019 r.

czy tuczu sama w sobie nie jest zła, a nawet tworzy przesłanki do obniżania kosztów produkcji i wykorzystania przewag komparatywnych. Przecież takie były i są powody specjalizacji produkcyjnej gospodarstw rolniczych (rys. 7).

Podsumowując należy stwierdzić, że największymi producentami i konsumentami wieprzowiny na świecie są Chiny. W tym liczącym blisko 1,4 mld mieszkańców kraju nawet niewielki wzrost wskaźnika konsumpcji wywiera duży wpływ na rynek światowy. W Europie znaczącym importerem

wieprzowiny jest Wielka Brytania. Brexit może być utrudnieniem dla polskich eksporterów drobiu i wieprzowiny, a ułatwieniem dla eksporterów amerykańskich, dominujących na światowych rynkach. Rolnikom od lat była znana specjalizacja gospodarstw rolniczych: wykorzystując predyspozycje, jedne gospodarstwa specjalizowały się w produkcji prosiąt, inne w tuczu. Dzisiaj specjalizacja w produkcji materiału do chowu i w tuczu przenosi się z poziomu pojedynczych gospodarstw na poziom regionów, a nawet krajów. W Europie silnymi

ośrodkami hodowlano-reprodukcyjnymi, o dużych możliwościach kapitałowych i logistycznych realizacji dostaw do chowu prosiąt i warchlaków, charakteryzują się Holandia i Dania. Importerami netto są Niemcy i Polska. Nic nie stoi jednak na przeszkodzie, aby centra produkcji materiału do chowu powstawały i rozwijały się w Polsce. Wystarczy, że przekonają do swojej oferty rolników specjalizujących się w tuczu.

dr inż. Tadeusz Sobczyński
 Kujawsko-Pomorski Ośrodek
 Doradztwa Rolniczego, Fot. M. Rząsa